05/07/2022

Διεθνής προβολή για το Σπήλαιο της Αποκάλυψης και την Παναγιά του Χάρου

/ Επικαιρότητα

Τους λόγους που η Πάτμος και οι Λειψοί ταυτίζονται με το «ευ ζην» και πρέπει να βρίσκονται στην κορυφή των επιλογών του διεθνούς ταξιδιώτη, εξηγεί το κορυφαίο Βρετανικό περιοδικό «Conde Nast Traveller» σε πρόσφατο αφιέρωμα https://www.cntraveller.com/bc/article/patmos-lipsi-greece στο πλαίσιο του νέου δυναμικού προγράμματος του Γραφείου ΕΟΤ Μ. Βρετανίας.

Με τα παρθένα τοπία της να κυριαρχούν και την πολιτιστική της «καρδιά» να χτυπά δυνατά, η Πάτμος είναι μια αληθινή απόλαυση για σώμα και ψυχή, αναφέρει το άρθρο. Ο προορισμός «ακτινοβολεί» μέσα από μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς της Unesco, το Ιερό Σπήλαιο της Αποκάλυψης, το Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου και τη δαιδαλώδη Χώρα, ενώ καλύπτει όλες τις ανάγκες των σύγχρονων τουριστών. Λίγα μίλια μακριά, οι Λειψοί προσφέρουν μια «εμπειρία ναυαγού» και απομόνωσης από καθετί αρνητικό. Το νησί της Καλυψούς

είναι εντελώς ανέγγιχτο από τον μαζικό τουρισμό και σαγηνεύει με τα γαλαζοπράσινα νερά του. Ξεχωρίζουν το ορεινό χωριό των Λειψών που θυμίζει κινηματογραφική ταινία με τα γραφικά στενά, αλλά και η μυστηριακή Παναγιά του Χάρου που χτίστηκε από μοναχούς το 1600 μ.Χ.

«Όσο πιο τεχνητή γίνεται η καθημερινότητα, τόσο πιο αυθεντικοί θα γινόμαστε εμείς για να προσφέρουμε και να αναδεικνύουμε αληθινές εμπειρίες σε Έλληνες και ξένους. Το χωριό των Λειψών εντυπωσιάζει με την απλότητα και τη φιλοξενία του και οι παραλίες μας, θυμίζουν παράδεισο ακόμη και τον Αύγουστο!» τονίζει ο Δήμαρχος Λειψών, Φώτης Μάγγος. «Οι τάσεις αλλάζουν και ο συνδυασμός πνευματικής και φυσικής αγαλλίασης της Πάτμου γίνεται το ζητούμενο σε μια εποχή ο επισκέπτης διεκδικεί όσα έχασε τα τελευταία δύο χρόνια», αναφέρει ο Αντιδήμαρχος Τουρισμού Δήμου Πάτμου Νίκος Κουτούζος.

Οδοιπορικό στο Ιερό Σπήλαιο της Αποκάλυψης – Εκεί που σχίστηκε ο βράχος και ο Θεός μίλησε στον Ευαγγελιστή Ιωάννη!

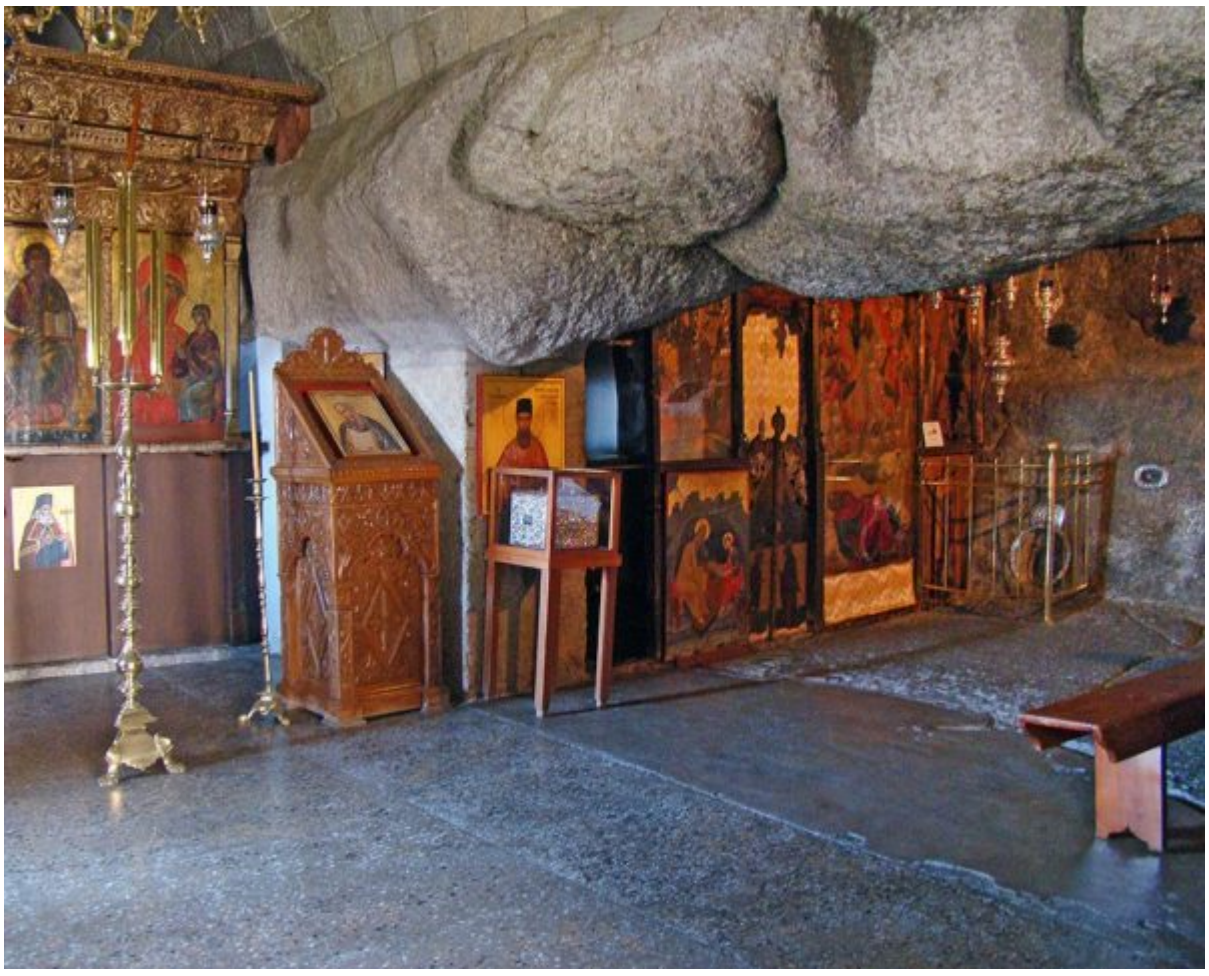

Το νησί της Πάτμου είναι άμεσα συνδεδεμένο με τον ευαγγελιστή Ιωάννη, καθώς

εκεί πέρασε τα τελευταία χρόνια της επίγειας ζωής του και συνέγραψε την Αποκάλυψη.

Τοποθετημένο στο λόφο μεταξύ της Σκάλας και της Χώρας, το Ιερό Σπήλαιο της Αποκάλυψης είναι ένα από τα σημεία αναφοράς όχι μόνο της Πάτμου, αλλά του χριστιανισμού παγκοσμίως.

Ο οικισμός της Χώρας Πάτμου, με τη Μονή Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου και το Σπήλαιο της Αποκαλύψεως, έχουν εγγραφεί στον κατάλογο των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της Unesco. Η εξαιρετική τους σημασία αναγνωρίζεται και προστατεύονται προς όφελος της ανθρωπότητας. Όταν κάποιος βρεθεί στην Πάτμο, ίσως να μην περάσει καν από το μυαλό του τι πρόκειται να δει, να βιώσει και να ανακαλύψει.

Παρακολουθήστε το οδοιπορικό από το αρχείο του Πρακτορείου «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ»:

Φωτορεπορτάζ: Αγγελική Αναγνώστου
Κάμερα: Ανδρέας Χαλκιόπουλος
Μοντάζ: Παναγιώτης Ποδαρόπουλος

Η ιστορία της Πάτμου ξεκινάει με τον Άγιο Ιωάννη το θεολόγο το 95 μ.χ . Το 14ο έτος της βασιλείας του Ρωμαίου Αυτοκράτορα Δομητιανού, ο Ευαγγελιστής Ιωάννης εξορίζεται από την Έφεσο στην Πάτμο διότι κήρυττε το Χριστό .

Όπως ο ίδιος ο Ευαγγελιστής μαρτυρεί στην έναρξη του βιβλίου αυτού «Εγώ Ιωάννης, ο και αδελφός υμών και κοινωνός εν τη θλίψει και βασιλεία και υπομονή εν Χριστώ Ιησού, εγενόμην εν τη νήσω τη καλουμένη Πάτμω, δια τον Λόγον του Θεού και την μαρτυρίαν Ιησού. Εγενόμην εν πνεύματι εν τη Κυριακή ημέρα και ήκουσα οπίσω μου φωνήν μεγάλην ως σάλπιγγος λεγούσης [...]|»

Στην εξορία του και σε αυτή την πνευματική του αποστολή τον συνοδεύει ο πιστός του μαθητής Πρόχορος. Σύμφωνα με τη χριστιανική παράδοση, κατά τη διάρκεια της διαμονής του Ιωάννη στο σπήλαιο, σκίστηκε ο βράχος, και μέσα από τρεις μικρότερες σχισμές, που συμβολίζουν την Αγία Τριάδα, ακούστηκε η φωνή του

Θεού, που υπαγόρεψε στον Ιωάννη το Ιερό Βιβλίο της Αποκάλυψης. Ενδέχεται στο ίδιο μέρος να πραγματοποιήθηκε και η συγγραφή του 4ου κατά Ιωάννη Ευαγγελίου.

Από τον 17ο αιώνα ενσωματώθηκε δίπλα στο ιερό σπήλαιο ο ναός της Αγίας Άννας, ο οποίος χτίστηκε από τον Όσιο Χριστόδουλο ως αφιέρωμα προς τη μητέρα της Θεοτόκου και την μητέρα του ίδιου του Οσίου που ονομαζόταν Άννα και της μητέρας του αυτοκράτορα Αλέξιου Κομνηνού. Δεξιά του ναού βρίσκεται το Ιερό Σπήλαιο της Αποκάλυψης, όπου μέσα σε αυτό βρίσκεται ο ιερός ναός του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου. Το Σπήλαιο αποτελεί μέρος ενός ενιαίου συγκροτήματος εκκλησιών και άλλων κτισμάτων (αποθήκες, κελιά, παρεκκλήσια) με το όνομα Αποκάλυψη.

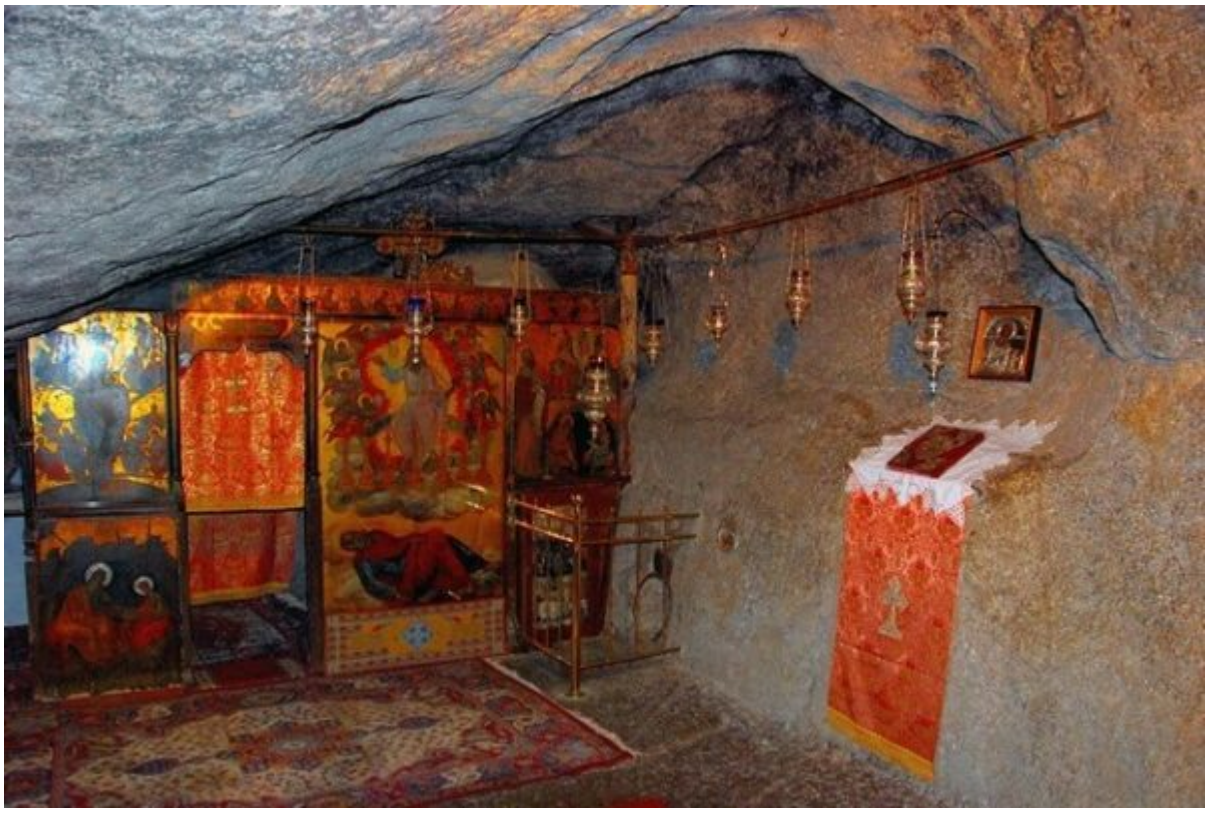

Σήμερα, το Ιερό Σπήλαιο της Αποκάλυψης έχει διαμορφωθεί σε λατρευτικό χώρο, όπου δίνεται η δυνατότητα στον προσκυνητή να δει το χώρο στον οποίο γράφτηκε η Αποκάλυψη, να αγγίξει την τριπλή σχισμή στο βράχο, να επεξεργαστεί το σημείο στο οποίο αναπαυόταν ο Ευαγγελιστής, καθώς και να αγγίξει τα κοιλώματα στον βράχο από όπου πιανόταν για να σηκωθεί, ενώ ακόμα έχει δημιουργηθεί σε ύψος ανθρώπινου αναστήματος το αναλόγιο του Προχόρου.

Το σπήλαιο της Αποκάλυψης αποτελεί ένα μέρος κατάνυξης, όπου ο προσκυνητής

μπορεί να μυηθεί στην ομορφιά και το δέος με τη σιωπή, την αφή, την προσευχή και την ενόραση, καθώς με τα μάτια μπορεί να αφουγκραστεί την αίσθηση που γεννά η εικόνα του μεγαλοπρεπούς αυτού Ιερού Σπηλαίου.

Το 1999 κηρύχθηκε Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO μαζί με την Μονή του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

Η Παναγιά του Χάρου

Στα βάθη των αιώνων και σε χρόνους πανάρχαιους, λησμονημένους που κυριαρχούσαν οι μυθικοί θεοί, οι ημίθεοι, οι Τιτάνες και οι γενναίοι ήρωες, ηφαίστεια πυρίκαυστα και τεκτονικοί σεισμοί καταπόντισαν την αρχαία Αιγηίδα.

Από τις Στήλες του Ηρακλή (Γιβραλτάρ) και την Τριτωνίδα λίμνη (σημερινή Σαχάρα) εισόρμησαν τα νερά της αβύσσου που κατέκλυσαν την αρχέγονη ήπειρο και την μετονόμασαν σε Αιγαίο πέλαγος. Τα λείψανα της αρχαίας εκείνης γής είναι οι διαμαντόπετρες του Αιγαίου, τα περιξάκουστα νησιά μας.

Ένας τέτοιος πολύτιμος λίθος των Δωδεκανήσων είναι και η νήσος Λειψώ. Η μυθολογία την θέλει να είναι η αρχαία Ωγυγία, το νησί της Καλυψούς που επί επτά έτη παρέμεινε ο πολυμήχανος Οδυσσέας. Από την μυθική νύμφη Καλυψώ έλαβε το όνομά της η νήσος Λειψώ. Αιώνες τώρα λοιπόν, η ολόφωτη Λειψώ ασάλευτη συνεχίζει το ποντοπόρο ταξίδι της στο ελληνικό αρχιπέλαγος περιβεβλημένη το ατλάζι του Αιγαίου. Κάρες, Δωριείς και Ίωνες κατοίκησαν στο νησί. Ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου, Αλέξιος Α’ ο Κομνηνός δωρίζει το 1088 μ.Χ., διά Χρυσοβούλου Λόγου, την Πάτμο, την Λειψώ και τα γύρω νησιά στον ιδρυτή της Μονής του Μεγάλου Θεολόγου της Πάτμου, Όσιο Χριστόδουλο τον Λατρηνό. Φράγκοι, Ιωαννίτες ιππότες, Τούρκοι και Ιταλοί κατακτούν το νησί. Όμως «αυτοί συνεποδίσθησαν και έπεσαν», αφού η καρδιά των Λειψωτών είναι σμιλεμένη με το Φως το εκ του Φωτός, με θάλασσα απέραντη και ουρανό καθάριο.

Οι άκροφύλακες σε τούτο το νησί ορθρίζουν και εσπερίζουν, αιώνες τώρα, με τον Αφέντη Χριστό και την Κυρά την Παναγιά. Κρατούν τα κανδήλια των αγίων τους αναμμένα, για να μην σβήσει η ελπίδα. Λειτουργούν τις ομορφοκκλησιές τους, για να λαμβάνουν εισπνοές αιωνιότητας από την Βασιλεία του Θεού. Θυμιατίζουν τον γαλανό ορίζοντα, για να γαληνέψει ο φουρτουνιασμένος κόσμος. Ασπροφωτίζουν τα διαβατικά τους, για να ‘ναι καθάρια τα βήματά τους. Υψώνουν την γαλανόλευκη στα καλοτάξιδα καΐκια τους, για να προσφέρουν σπονδες στο πνεύμα και στο αίμα των προγόνων. Ξενίζουν τα ξενάκια τους, για να τύχουν Δεσποτικής ξενίας. Χορεύουν με του βοριά τα κύματα και έτσι μένουν άφθιτες οι μνήμες των αίώνων. Εκεί, των παίδων οι φωνές δίνουν συνέχεια στο Γένος. Εκεί, χαροπαλεύει ο Χάροντας από τα κρινολούλουδα του αγρού που ως ρομφαία δίστομη διαπέρασε την καρδιά του. Εκεί, ο Χάρος ομολογεί την ήττα του και την καταστροφή του. Εκεί, ο Χάρος χάνεται στα κύματα του Αιγαίου. Εκεί, ο θάνατος μοσχοβολά ανάσταση. Εκεί, η λύπη «χαρά γενήσεται». Εκεί, ο τάφος «ζωή δωρήσηται». Εκεί, μυρίζει το σκοτάδι και όλη η άβυσσος από τα κρίνα της ζωής. Χρυσόθρονη η Παναγιά στον γαλανό τον βράχο, κρατά στην πανώρια αγκάλη Της τον Σταυρωμένο Υιό Της. Ω του παραδόξου θαύματος! Η πηγή της ζωής, η Κυρία Θεοτόκος δεν βρεφοκρατεί, αλλά λιτανεύει αγιαστικά Τον επί ξύλου κρεμάμενον Χριστόν, τον πάντων κτίστην και Θεόν.

Στους πορφυρογέννητους βυζαντινους αιώνες και κατά το σωτήριον έτος 1088

μ.Χ., ο Όσιος Χριστόδουλος ο Λατρηνός και μέγας οικιστής της άνικμης πέτρας της Πάτμου, υψώνει τα θεοφρούρητα τείχη της Μονής του Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου με την πολύτιμη συνδρομή του Βυζαντινού Αυτοκράτορα. Η μοναχική και ασκητική ζωή της Μεγάλης Μονής αντανακλά και στα γύρω νησιά που αποτελούν την Πατριαρχική Εξαρχία της Πάτμου. Έτσι, στα 1550 μ.Χ. φθάνουν στη Λειψώ μοναχοί της Μονής του Μεγάλου Θεολόγου. Η ερημία και η ησυχία του νησιού θέλγει τους ερημοπολίτες μοναχούς που η Χάρις του Θεού θα τους αναδείξει και ουρανοπολίτες. Οι πρώτοι ασκητές εγκαθίστανται στην περιοχή «Σκάφη», δημιουργώντας το ησυχαστήριο της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Αργότερα, Κολλυβάδες πατέρες από το περιβόλι της Παναγίας μας, το Άγιον Όρος, φθάνουν στο νησί και δημιουργούν και νέο ησυχαστήριο της Παναγίας κοντά στο ακρογιάλι. Όμως, η βαρβαρότητα των Τούρκων επέρχεται και εναντίον των ασκητών πατέρων. Και έτσι η Λειψώ προσφέρει στην άνω Ιερουσαλήμ πέντε οσιομάρτυρες: Τον Ιωνά τον Γαρμπή, τον Νεόφυτο τον Φαζό, τον Παρθένιο τον Αναχωρητή, τον Νεόφυτο τον Αμοργινό και τον Ιωνά τον Λέριο. Εκείνοι οι πρώτοι Πατηνιώτες ασκητές που εγκαταστάθηκαν στο νησί έφεραν μαζί τους και έναν πολύτιμο θησαυρό. Είναι το εικόνισμα της Υπεραγίας Θεοτόκου που, παραδόξως, η Παναγία μας δεν κρατά τον Χριστό ως βρέφος, αλλά κρεμάμενον επί του σταυρού. Η ευσέβεια των πιστών, βλέποντας την Θεοτόκο να κρατά τον Χριστό νεκρό επί του σταυρού, Την αποκάλεσε «Παναγία του Χάρου». Στα νότια λοιπόν του νησιού οι πατέρες πυργώνουν την καθέδρα της Κυρίας Θεοτόκου. Χτίζουν τρισυπόστατο ναό με τρούλο, αφιερώνοντας το κεντρικό κλίτος στην Παναγιά, το βόρειο στον Άγιο Αντώνιο και το νότιο στο Άγιο Χαράλαμπο. Εκεί λοιπόν στην εσχατιά του Αιγαίου και κατέναντι της ελληνίδος Μικρασίας συνεχίζεται επί αιώνες η παννύχιος ικεσία, η εγκάρδια ευχαριστία, η αγγελική δοξολογία από τους ρασοφορεμένους πυργοφύλακες της Πίστεως και του Γένους. Πύρ και ατμίδα καπνού και επιδρομες βαρβάρων και λεηλασίες αλλοθρήσκων και βαρβαρότητες ετεροδόξων και βιαιότητες ψευδαδέλφων και καιρών μεταβολές και αγαθών διαρπαγές δεν μπόρεσαν να εξορίσουν την Βασίλισσα Παναγιά από το λευκόφωτο παλάτι των Λειψών. Η ευσέβεια των κατοίκων και η ευλάβεια των προσκυνητών αντιφεγγίζει την κεχαριτωμένη ευεργεσία Της μέχρι και τις σκοτεινες ημέρες μας.

Βρισκόμαστε στις μαύρες ημέρες του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Είναι τότε που περνούν τα χρόνια μες την μαύρη καταφρόνια. Ο Ιταλικός φασισμός κρατά υπόδουλη την Δωδεκάνησο, όχι όμως τις καρδιές των Δωδεκανησίων. Η παπική προπαγάνδα, με συνέπεια στις μεσαιωνικες και αντιχριστιανικές της μεθόδους, προσπαθεί τα τέκνα της Ορθόδοξης Κωνσταντινουπόλεως να τα υποτάξει στην αιρετική Ρώμη. Εις μάτην όμως. Ο πετροπόλεμος που άρχισαν οι γενναίες γυναίκες της Καλύμνου το 1935 ανατρέπει τα δαιμονοκίνητα σχέδιά τους. Μεγάλες ώρες

της ιστορίας μας, ανερμήνευτες από ορισμένους σύγχρονους ανερμήνευτους μινίστρους. Αλλοτινοί καιροί, πεποικιλμένοι από δόξα και κλέος ελληνικό και ήθος Ρωμαίικο. Οι Δωδεκανήσιοι, αγέρωχοι προσμονάριοι του μυστηρίου της ελευθερίας, κάνουν τον πόνο προσευχή ενώπιον της Κυρίας Θεοτόκου. Με τέτοιους θεοπρεπείς βηματισμούς μία κόρη στη Λειψώ πορεύεται τον Απρίλιο του 1943 στο ξωμονάστηρο της Παναγιάς του Χάρου. Θωρεί την γλυκιά μορφή Της και θαρρεύει η ύπαρξή της. Με την κραυγή της σιωπής προσεύχεται. Με την φωνή της ψυχής της δέεται.

Με την λαλιά την καρδιακή εύχεται. Έτσι φιλιώνει ο ουρανός και η γή. Δώρα ακριβά κομίζει η κόρη στην Παλατιανή Μητέρα. Λίγα κρίνα του αγρού απλώνει στην πανάχραντη αγκάλη Της που καταφλέγεται από το πάθος του Υιού Της. Λευκά εκβλαστήματα της πετρωμένης γής προσφέρει η κόρη των Λειψών στην πάνλευκη Άνασσα των ουρανών. Πυρφόρο και πυρίκαυστο τούτο το εικόνισμα της Παναγιάς από το εκούσιο Πάθος του Υίού Της και Θεού. Γαλήνιο όμως το Πρόσωπο της Παναχράντου από την προσμονή της Αναστάσεως, από τον θάνατο του θανάτου που περικρατεί. Τρέχουν οι ώρες, περνούν οι ημέρες, διαβαίνουν οι μήνες και οι λευκοί κρίνοι ακολουθούν το πεπρωμένο της φθοράς του κόσμου τούτου αργοπεθαίνοντας στην αγκάλη της Παναγιάς του Χάρου. Ξεροί, άκοσμοι, χωρίς κάλλος, χωρίς χυμούς, χωρις ζωή, χωρίς ανθούς τους ανταμώνει ο θέρος. Αλλ’ ιδού, ο αυγουστιάτικος ήλιος ανατέλλει πανώριος από την γή της Μικρασίας και ακτινοστολίζει τις λευκοκκλησιες του Αιγαίου. Τα λευκοφορεμένα καμπαναριά των ομορφοκκλησιών του αρχιπελάγους προσκαλούν τους πιστούς να συμπορευθούν νοερώς μετά των Αποστόλων από το λόφο της Σιών στον κήπο της Γεθσημανής. Νηστεμένοι, καθαρμένοι, φωτισμένοι, στο Θεό παραδωμένοι, να γίνουν κηδευτές στο ξόδι της Μητρός του Αναστάντος Χριστού, μάρτυρες της μεταστάσεως και της εις ουρανούς αναβάσεως της Κυρίας των αγγέλων.

Είναι οι ημέρες των μεγάλων καθαρμών προς τιμήν της Κεχαριτωμένης Κόρης, της Αφέντρας και Κυράς, της γλυκιάς της Παναγιάς. Γλυκύφθογγες κώδωνες αντιλαλούν τα μεγαλεία της Παρθένου. Εσπερινες ικεσίες πληγωμένων καρδιών προς την Ικέτιδα Παναγιά αντηχούν στον αγέρα. Τέτοιες μέρες λοιπόν αυγουστιάτικες του 1943 κίνησαν οι Λειψώτες για το ξωμονάστηρο της Κυράς τους. Κοντοζύγωναν τα νιάμερα της Μεγάλης Παναγιάς και θέλησαν να ευπρεπίσουν την αυλή Της, να στολίσουν το Θρονί Της. Αλλ’ ω θαύματος φρικτού, ω μυστηρίου ξένου! Τα χαροκαμένα κρινολούλουδα της κόρης των Λειψών, τα πριν άκοσμα και ξερά, ανθοφορούν ολόλευκα στην αγκάλη της Αρχόντισσας Κυράς. Ξεροί κορμοί, μα ολάνθιστοι ανθοί σφιχταγκαλιάζουν τον Σταυρωμένο Δεσπότη. Αστράφτει η Θεοδόξαστη Κόρη στην λιθόκτιστη εκκλησιά Της. Αντιφεγγίζει η Θεόκλητη Παρθένος την δόξα του ουρανού. Φως αναστάσιμο και οσμή αιώνιας

ζωής εξέρχεται από την φεγγοβολούσα εικόνα Της. Πνοή βιαία από την αιώνια Βασιλεία του Θεού εισέρχεται στον λευκόφωτο παλάτι της Παντανάσσης· μυρώνει το εικόνισμά Της και εξέρχεται προς υπάντηση κεκαθαρμένων καρδιών. Από ‘κείνα τα χρόνια τα αλλοτινά μέχρι και τις πληγωμένες ημέρες μας δεν έπαψε η Αρχόντισσα Κυρά των Λειψών, από το κρινοστόλιστο Θρονί Της, να σαλπίζει τα μεγαλεία του Υιού Της και Θεού, να αναγγέλει την χαρά, να λιτανεύει την ζωή. Από το εσμυρνισμένο σεμνείο της Παναγιάς των κρίνων εξέρχονται τούτο τον καιρό αναβαθμοί χαράς, δοξολογίας αλλαλαγμοί, ικεσίας ύμνοι, δεήσεως ωδές, αναστάσεως κανόνες και δροσίζουν με πύρινους ανασασμούς αιωνιότητας τους ικέτες της Μητρός του Αναστάντος Χριστού, της Μητρός του Ηγαπημένου Μαθητού. Από τότε και κάθε Αύγουστο, ανατέλλει, ανατολικά του Ανατολικού Αιγαίου, «η Ανατολή των Ανατολών» σαλπίζουσα, φεγγίζουσα, φωτίζουσα, αγιάζουσα τα πλήθη των πιστών.

(του αρχιμ. Ιερεμίου Γεωργαλή – Πηγή: «Παύλειος Λόγος», Διμηνιαίο Ορθόδοξο περιοδικό, τεύχος 98, Ιούλιος-Αύγουστος 2012)

Με πληροφορίες από ΑΠΕ-ΜΠΕ